



# Rottehandleplan

## 2020-2022

Varde  
Kommune



# Indhold



- 4 Varde Kommunes rottehandleplan 2020-2022
  - 4 Lovgrundlag
  - 5 Ressourcer
  - 6 Mål for den kommunale rottebekæmpelse
- 7 Fokusområder
  - 8 Fokusområde 1: Ejendomme
  - 10 Fokusområde 2: Information, vejledning og administration
  - 12 Fokusområde 3: Privat bekæmpelse
  - 13 Fokusområde 4: Kloakrottebekæmpelse
  - 14 Fokusområde 5: Særlige arealer
  - 16 Fokusområde 6: Bekæmpelses – og resistensstrategi
- 20 Handleplan 2016-2019 – et tilbageblik
- 22 Bilag 1: Hvor er målene beskrevet



# Varde Kommunes rottehandleplan 2020-2022

Det er Varde Kommunes tredje rottehandleplan siden det blev lovpligtigt for alle kommuner at udarbejde en plan for den kommunale rottebekæmpelse. Denne plan er gældende for årene 2020-2022. Kravene til indholdet er med tiden steget for at tvinge kommunerne til at forholde sig til de rotteproblemer, der er i den enkelte kommune.

Rottehandleplanen er udarbejdet på baggrund af § 5 og bilag 1 i Rottebekendtgørelsen samt side 29-32 i Rottevejledningen.

## LOVGRUNDLAG

Lovgrundlaget for forebyggelse og bekæmpelse af rotter findes først og fremmest i Rottebekendtgørelsen, der er en præcisering af §§ 16-18 i Miljøbeskyttelsesloven. Derudover er der i april 2019 kommet en ny vejledning til rottebekendtgørelsen.

- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse – LBK nr. 241 af 13/03/2019 (Miljøbeskyttelsesloven/MBL)
- Bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter – BEK nr. 1686 af 18/12/2018 (Rottebekendtgørelsen)
- Vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter – Miljøprojekt nr. 2086 Maj 2019 (Rottevejledningen)
- Miljøstyrelsens vejledning om vurdering og godkendelse af kemiske bekæmpelsesmidler til rotter og mus – Vejledning nr. 24 Version 1.2 Maj 2018
- Miljøstyrelsens handleplan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter – November 2017
- Vejledning om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven – Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 6 2005
- Vejledning om anvendelse af restsikkerhedsloven på miljøområdet – Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 7 2005
- Bekendtgørelse om miljøregulering af visse aktiviteter – BEK nr. 844 af 23/06/2017
- Vejledning om regulering af visse midlertidige aktiviteter – Miljøstyrelsen december 2017
- Miljøstyrelsens vejledning til brug af antikoagulanter til bekæmpelse af rotter (resistensstrategi) – December 2017



I Rottebekendtgørelsen er der to paragraffer, som alle bør kende, og som kommunerne i rollen som rottebekæmper er "afhængige" af:

- § 3 Enhver, der konstaterer forekomst af rotter, skal straks anmelde dette til kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med lovens § 17a (Miljøbeskyttelsesloven).
- § 4 Ejere af fast ejendom har pligt til at foretage sådanne foranstaltninger med hensyn til sikring af deres ejendomme og disses renholdelse, at rotternes levedmuligheder på ejendommen begrænses mest muligt, jf. lovens § 17, stk. 2.
- Stk. 2 Pligten efter stk. 1 omfatter også brønde og stikledninger

## RESSOURCER

I Varde Kommune finansieres den kommunale rottebekæmpelse via et rottegebyr, der opkræves alle grundejere to gange om året sammen med ejendomsskatten. I 2019 er gebyret på 0,049076 promille af ejendomsværdien, og det giver i alt 2.685.000 kr. til rottebekæmpelsen. Det beløb dækker udgifter til:

- Det firma der udfører den kommunale rottebekæmpelse på kommunens vegne
- Administrationsløn – pt. 0,5 årsværk
- Udgifter til administrationssystem (Driftweb Skadedyr)
- Isætning og senere servicering af rottespærre ved alle kommunale, regionale, statslige og private institutioner (dag- og døgninstitutioner, skoler/efterskoler, ældre- og plejecentre, hospitaler)
- Øvrige udgifter – fælder, kurser, udgifter i forbindelse med handleplanens fokuspunkter etcetera
- Tilsyn af tilsynspligtige ejendomme



Det forventes, at gebyret vil stige de kommende år, da kravene til rottebekæmpelsen er steget. Det gælder både den praktiske daglige bekæmpelse hos borgerne og administrationen. Alt andet lige medfører det et øget behov for at få tilført flere ressourcer – både økonomisk og personalemæssigt.

#### MÅL FOR DEN KOMMUNALE ROTTEBEKÆMPELSE I VARDE KOMMUNE

Målene for den kommunale rottebekæmpelse er

- At få antallet af rotteanmeldelser ned
- At levere en god og faglig rottebekæmpelse
- At minimere giftforbruget og i stedet bruge "grønne løsninger"
- At få etableret et gensidigt samarbejde med andre dele af den kommunale forvaltning med flere
- At få registreret sikringsordninger, vildtfodringspladser, tilsynspligtige ejendomme med mere
- At få indarbejdet nye administrative rutiner/procedurer, der er tilpasset nye administrations-systemer og skærpede lovkrav, samt få udarbejdet et årshjul

- At få bekæmpet rotter i kloakken
- At få isat rottespærre i brøndene ved alle kommunale, statslige, regionale og private institutioner
- At arbejde på at få styrket ERFA-samarbejdet med de øvrige Syd- og Sønderjyske kommuner
- At der til enhver tid er det nødvendige antal autoriserede rottebekæmpere til at køre fast i Varde Kommune

Målene – og hvordan målene nås – beskrives nærmere under de enkelte fokusområder (se også oversigt side 16+17).

## Fokusområder

Fokusområder er temaer, som kommunen vil have særlig opmærksomhed på i handleplanperioden. Det er også her tidligere nævnte mål vil blive beskrevet og "målt".



#### FOKUSOMRÅDERNE ER:

- Ejendomme
- Information, vejledning og administration
- Privat bekæmpelse
- Kloakrottebekæmpelse
- Særlige arealer
- Bekæmpelses- og resistensstrategi

Et andet og meget vigtigt fokusområde er selvfølgelig den daglige rottebekæmpelse – at den fungerer og er effektiv, og at samarbejdet/dialogen med borgerne er god. Det er det, vi arbejder med og på hver dag, og derfor er den ikke beskrevet som et særligt fokusområde.

# Ejendomme



Rotternes adgang til institutioner skal minimeres

Næsten alle rotteanmeldelser har tilknytning til en ejendom – privat bolig, udlejningsejendom, landbrugsejendom, virksomhed, sommerhus, institution etcetera. Ejendommene grupperes i tilsynspligtige ejendomme og ikke-tilsynspligtige ejendomme.



Tilsynsbesøg foretages på alle ejendomme uanset om de er tilsynspligtige eller ej, når der anmeldes om rotter. Ved en anmeldelse tager bekæmperen kontakt til anmelder snarest muligt for at aftale et tilsynsbesøg. På dette besøg foretages en bygningsgennemgang og – hvis det er relevant og muligt – en røgprøve. Bekæmperen vejleder ejendommens ejer og/eller lejer om, hvordan de skal forholde sig i forbindelse med rottetilholdet samt om, hvordan de fremover kan minimere risikoen for, at der kommer rotter igen. Derudover skal bekæmperen lægge en strategi for bekæmpelsen og informere ejeren/lejer om denne. Opfølgende tilsynsbesøg aftales løbende – dog må der max. gå 7 dage mellem hvert besøg. Undtaget herfra er brug af elektroniske fælder, der sender en besked til bekæmper, når den aktiveres. Elektroniske fælder skal tilses minimum hver 14. dag.

#### SÆRLIGT FOR TILSYNSPLIGTIGE EJENDOMME

De tilsynspligtige ejendomme defineres som "erhvervs ejendomme med dyrehold, primærproduktion af fødevarer og foder til dyr, opbevaring af foderstoffer til dyr eller opbevaring af planteprodukter, som efterfølgende anvendes til produktion af fødevarer til mennesker"<sup>1</sup>. Disse ejendomme skal have et tilsynsbesøg én gang om året, hvor ejendommen gennemgås for eventuelle rottetilhold, der så anmeldes til kommunen, og ejeren vejledes om forebyggelse af rotter. Besøgene skal foretages i perioden oktober til februar<sup>2</sup>.

Vinteren 2018/2019 var første gang, kommunerne foretog disse tilsynsbesøg. I Varde Kommune fik godt 1600 ejendomme besøg, og mange ejendomme viste sig ikke at være relevante til det årlige tilsynsbesøg. Det forventes, at listen over tilsynspligtige ejendomme reduceres yderligere de kommende år i takt med, at kommunen og de teknikere, der foretager besøgene, bliver bedre til at identificere de tilsynspligtige ejendomme. I 2019/2020 er der knap 1400 tilsynspligtige ejendomme.

Der arbejdes ligeledes på at finde en procedure for, hvordan tilsynsbesøget udføres, så alle besøgene udføres ens og i overensstemmelse med bekendtgørelsen. Der skal være en bedre introduktion eller "minikursus" for teknikerne, en skriftlig vejledning med opfølgende mundtlig vejledning. Opfølgningen på besøgene skal også forbedres for eksempel med status(telefon)møder og stikprøvekontroller.

#### SÆRLIGT FOR INSTITUTIONER

Institutioner defineres som dag- og døgninstitutioner, skoler, ældre- og plejecentre og hospitaler. Her skal der isættes en rottespærrer i alle institutionens skelbrønde. I Varde Kommune drejer det sig om ca. 120 ejendomme, og der skal isættes rottespærrer i både spildevandsbrønde og regnvandsbrønde. Det svarer til ca. 300 rottespærrer. Rottespærrerne skal være isat senest ved udgangen 2020.

Ejendomscenteret, der blandt andet varetager vedligeholdelsen af de kommunale bygninger – og den kommunale rottebekæmpelse – har identificeret de institutioner, der er tale om, og arbejder på et udbudsmateriale. Opgaven er at finde, geocode og registrere brøndene samt rottespærrer i Caretaker (et system, hvori ejendommene administreres), sætte en plade med en QR-kode i brønden, undersøge brønd og stikledning opstrøms for spærren om der er rotter, der i så fald skal bekæmpes, og isætte rottespærren.

Alle institutioner – også de regionale, statslige og private – skal have isæt en rottespærrer, og arbejdet forventes at tage et halvt år. Efterfølgende skal der laves aftaler om servicering af rottespærrerne.

#### SÆRLIGT FOR FØDEVAREVIRKSOMHEDER

Begrebet "fødevarevirksomhed" dækker over fødevarereproduktion (ikke landbrug), restauranter, cafeteria og lignende. Hvis der anmeldes om rotter disse steder, skal der straks iværksættes en bekæmpelse, og virksomheden skal vejledes i, hvilke forholdsregler de skal tage for at undgå eventuel smitte fra rotterne til fødevarerne, og hvilke tiltag, der skal udføres for at undgå flere rotter.

Rottetilhold indendørs på fødevarevirksomheder skal meldes til Fødevarestyrelsen.

<sup>1</sup> Rottebekendtgørelsen § 2 punkt 15

<sup>2</sup> Rottebekendtgørelsen § 8

# Information, vejledning og administration



Alternativ rottebekæmpelse

Information til og vejledning af borgere er en vigtig del af bekæmpelsen, og den kan være med til at forhindre, at et rotteproblem "vokser" sig stort, og på sigt helt undgå, at rotterne slår sig ned.



## INFORMATION

Information til borgere er en stor del af forebyggelsen af, at rotter slår sig ned et sted. Informationen kan være i form af en temaside i ugeavisen, plancheudstillinger relevante steder, tag-med-hjem-foldere på biblioteker, i feriehus og på campingpladser – her gerne på engelsk og tysk – hos boligforeninger med flere steder samt en god og informativ hjemmeside. Det vigtige er, at borgerne får – eller har mulighed for at få – informationen inden rotterne er kommet.

Varde Kommune har udarbejdet informationsfoldere – både en mere "generel" folder og temafoldere om blandt andet kloakbrud, hønsehold og fuglefodring. Vi vil tage kontakt til feriehusudlejningsbureauer, campingpladser, biblioteker med videre for at få folderne til at ligge her. Plancheudstillinger, temasider til ugeavisen og andre lignende tiltag udarbejdes, så det er klar til brug eller hurtigt kan tilrettes. Kommunens rottehjemmeside skal revideres med bedre information og links til informationsfolderne.

## VEJLEDNING

Vejledningen foregår direkte i dialog med borgeren i forbindelse med et tilsynsbesøg – altså efter at rotterne er konstateret. I mindre omfang kontaktes kommunen af borgere, der ønsker vejledning for at undgå, at rotterne slår sig ned hos dem.

Varde kommune vil fortsætte med at give en grundig vejledning til berørte borgere i forbindelse med tilsynsbesøg samt når borgeren kontakter kommunen. Informationsfolderne skal også kunne udleveres i forbindelse med tilsynsbesøg, så borgeren har vejledningen på skrift.

## ADMINISTRATION

Der er afsat ½ årsværk (18,5 timer/uge) til den administrative del af den kommunale rottebekæmpelse. Som administrationssystem benyttes Driftweb Skadedyr (Vej og Park benytter også Driftweb). Derudover benyttes Miljøportalens Rotterede, der er Miljøstyrelsens nationale rotte database. Arbejdet består i

- Vedligeholdelse af Driftweb Skadedyr og Rottereden og sikring af, at data overføres korrekt mellem systemerne
- Med stikprøvekontroller sikre, at den kommunale rottebekæmpelse foregår korrekt og at tidsfrister overholdes
- Med stikprøvekontroller sikre, at den private rottebekæmpelse overholder love og regler
- Samarbejde med eksterne og interne parter
- Udarbejdelse af informationsmateriale
- Vedligeholdelse af lister – blandt andet på tilsynsejendomme
- Udarbejde og sende skrivelser i forbindelse med henstillinger, varsel om påbud og påbud samt opfølgning
- Vejlede borgere og bekæmpere samt tage med på tilsynsbesøg, hvis det ønskes
- At sætte sig ind i relevant lovgivning med mere
- At sætte nye tiltag i gang – for eksempel forsøg med ugler som rottebekæmpere
- Etcetera

De seneste tre år er der kommet en ny rottebekendtgørelse hvert år, der hver gang har skærpet

kravene til rottebekæmpelsen. I januar 2018 begyndte et nyt bekæmpelsesfirma deres arbejde for kommunen (der var udbud af opgaven i efteråret 2017). I december 2018 blev administrationssystemet opgraderet til Driftweb Skadedyr, og i maj 2019 kom den nye vejledning. Skærpede krav, nyt bekæmpelsesfirma, ny vejledning og opgradering af administrationssystemet har tilsammen gjort det nødvendigt at justere på arbejdsgangen og måden at tænke rottebekæmpelse på.

Varde Kommune vil arbejde på at få optimeret brugen af Driftweb Skadedyr og Rottereden for derved at sikre, at love og regler overholdes – både i den kommunale og den private rottebekæmpelse – til gavn for borgerne. Samtidig vil vi konsolidere samarbejdet med interne og eksterne parter blandt andet om rotter på landbrug og kloakrotter.

For ikke at sidde i hver sin kommune og "opfinde den dybe tallerken" hver for sig, vil Varde Kommune arbejde på at genoprette og styrke et formelt ER-FA-samarbejde mellem de Syd- og Sønderjyske Kommuner på rotteområdet. Det vil også gøre os stærke sammen overfor bekæmpelsesfirmaer, Miljøstyrelsen med flere.

Der udarbejdes et årshjul, hvor opgaverne kalendersættes – årlig indberetning til Miljøstyrelsen, information af borgere to gange årligt, faste statusmøder med bekæmpere, faste statusmøder med samarbejdspartnere etcetera.

# Privat bekæmpelse



I bekendtgørelsen defineres privat bekæmpelse som "bekæmpelse af rotter, der følger af en kontrakt mellem en R1-autoriseret person og en ejer eller lejer af fast ejendom om bekæmpelse af rotter, eller bekæmpelse af rotter på egen erhvervsejendom af en person med en R2-autorisation".



Varde Kommune tillader privat bekæmpelse. Det vil være tilladt for enhver borger og virksomhed/landbrug at tegne en privat sikringsordning. Det vil også være tilladt for personer med en R2-autorisation at bekæmpe rotter på egen ejendom.

En R1-autoriseret person har gennemgået et kursus på 4 dage med efterfølgende 1½ times prøve, der skal bestås for at opnå autorisation. R1-autoriserede personer må foretage rottebekæmpelse alle steder, samt indgå aftale om privat bekæmpelse på en ejendom – en sikringsordning. En sikringsordning betyder, at bekæmpelsesfirmaet, der har indgået en aftale om privat bekæmpelse på en ejendom, overtager den kommunale forpligtelse på ejendommen. Kommunen skal kontrollere, at bekæmpelsen foregår korrekt. Kommunen skal informeres, hvis der igangsættes en rottebekæmpelse på stedet. Informationen gives via Rottereden.

En R2-autoriseret person har gennemgået et 1-dags kursus med prøve. Autorisationen giver lov til at bekæmpe rotter på egen ejendom efter gældende love og regler. Der skal gives besked til kommunen via Rottereden, når en bekæmpelse iværksættes. Også her er kommunen forpligtet til at kontrollere, at bekæmpelsen foregår korrekt. Varde Kommune vil optimere kontrollen med den

private bekæmpelse af rotter. Dette kræver, at der dannes et overblik over, hvor der foretages privat bekæmpelse. Pr. 1. juli 2019 har alle bekæmpelsesfirmaer (R1-autoriserede) og R2-autoriserede pligt til at indberette privat bekæmpelse i Rottereden i stedet for direkte til kommunen. Det betyder, at kommunerne fremover kan finde alle oplysninger om privat bekæmpelse her, og bruge dem aktivt i kontrollen af den private rottebekæmpelse ved stikprøver og dialog med bekæmpelsesfirmaerne og de R2-autoriserede. Kontrollen kan eventuelt udføres af ekstern konsulent.

# Kloakrotte- bekæmpelse



Varde Kommune vil arbejde på, at der fortsat foretages kloakrottebekæmpelse i hele kommunen. Kloakrottebekæmpelsen er ikke et lovkrav, men alle kommuner bekæmper rotter i et eller andet omfang blandt andet for at støtte den daglige bekæmpelse af rotter på overfladen.



Bekæmpelsen i de offentlige kloakker skal ske i et samarbejde med DIN Forsyning, der varetager spildevand med mere for Varde og Esbjerg Kommuner, og andre samarbejdspartnere.

Kloakrottebekæmpelse sker efter behov – i afgrænsede områder med mange anmeldelser samt før større kloakarbejder.

Kloakrottebekæmpelsen behøver ikke at være med gift, da der er andre alternative metoder, der kan bruges – for eksempel elektroniske fælder. Der er – i samarbejde med DIN Forsyning – iværksat små forsøg med brug af elektroniske fælder for at finde en/de fælde(r), der fungerer bedst. Vi kommer dog ikke udenom brugen af gift i forbindelse med kloakrottebekæmpelsen, da gift – alt andet lige – stadig er den mest effektive metode.

# Særlige arealer



Særlige arealer har de seneste år fået større fokus i rottebekendtgørelsen og i vejledningen. Særlige arealer er parker/ grønne områder, rastepladser, baneterræn, vildtfodringspladser, genbrugspladser med videre.



## HAVNEOMRÅDER OG BANETERRÆN

Varde Kommune har ikke et havneområde i betydningen "industri og mange skibe".

### Varde Å

Varde Å løber igennem Varde By, og her er et lille havneområde mellem to befærdede gader. Nord-siden af området bliver i dag mest brugt til P-plads og forbindelsesvej mellem gaderne. På sydsiden er der i 2018 lavet et rekreativt område med nye borde/bænke, "vandlegeplads" med mere på et sted, der tidligere var utilgængeligt og bevokset med piletræer, buske og ukrudt.

På begge sider af åen er der – også i 2018 – lavet flere nye rekreative steder med nyt "møblement", og på sydsiden nedstrøms er der mulighed for lystsejlere at lægge til.

Varde Kommune vil igangsætte forsøg med giftfrie rottebekæmpelse på områderne. Dette skal ske ved at indbygge rottefælder i affaldsspandene samt informere om risikoen for rotter i forbindelse med fodring af ænderne og andre fugle ved åen og ved ikke at benytte affaldsspandene.

## PARKER OG ANDRE GRØNNE OMRÅDER

### Arnbjergparken

Et stort grønt område i Varde By med Varde Miniby og friluftscene, der ligger opstrøms åen – i forhold til havnen – vil blive en del af forsøget ved Havneområdet. Her kommer en del mennesker om sommeren, især når der afholdes Varde Sommerspil de to første uger i juli og Open Air den sidste weekend i juli. I forbindelse med disse to arrangementer bliver der opsat ekstra affaldsspande, da mange

gæster spiser deres aftensmad i parken inden sommerspillet eller holder "privat fest" i parken uden for festivalområdet under Open Air. Det er de faste affaldsspande, der forsynes med rottefælder.

### Nysø

Nysø ligger i den sydøstlige ende af den kommunale skov Søndre Plantage. Søen og området omkring er en tidligere grusgrav. Der er opført bålhytte og offentlige toiletter og anlagt badestrande ved søen. Om sommeren er søen meget besøgt, men der kommer også en del mennesker til søen på andre tider af året.

Forsøget med indbyggede rottefælder i affaldsspanden vil også blive udført her. Samtidig vil der blive sat ugle- og falkekasser op, som kan tiltrække rovfugle. Fuglene skal både berige naturen og fange rotter.

### Ansager Å

Ved Ansager Å i Ansager, er der et grønt parklignende område med høje træer. Ansager har tidligere været hårdt plaget af rotter, der til dels skyldes beliggenheden ved åen. Varde Kommune vil derfor igangsætte et forsøg med at sætte redekasser til ugler op i området, da uglers primære fødekilde er rotter og mus.

Forsøgene med rottefælder i affaldsspandene samt rovfugle skal ske i samarbejde med Naturcenteret og Vej og Park, og forsøgsperioden vil svare til handleplanperioden. Forsøgene evalueres løbende, og resultatet vil blive brugt andre tilsvarende steder i kommunen.

## RASTEPLADSER OG OFFENTLIGE TOILETTER

Det er svært at vurdere, hvor stort rotteproblemet er på rastepladser, P-pladser og offentlige toiletter, da der ingen anmeldelser kommer fra disse områder. Det er det samme med de andre grønne områder samt havne- og baneterræner og lignende.

Varde Kommune vil i samarbejde med Vej og Park med flere holde øje med rastepladser, P-pladser og offentlige toiletter for at finde ud af, hvor stort rotteproblemet er. Samtidig vil vi opsætte kasser med indikatorblokke eller smækfælder på stederne, som også kan vise, om rotterne er der. Hvis det viser sig, at der er et reelt rotteproblem disse steder, vil vi benytte samme bekæmpelsesmetoder som ovenfor – fælder indbygget i affaldsspande samt rovfugle.

## GENBRUGSPADSER

Der er 5 genbrugspladser i Varde Kommune. Et par gange om året bliver der anmeldt om rotter på en genbrugsplads, og anmeldelsen bliver håndteret som alle andre anmeldelser – der bliver bekæmpet til der ikke er flere rotter. Ud over genbrugspladserne er der cirka 30 miljø- og supermiljøstationer fordelt rundt i kommunen, hvor der ikke har været anmeldelser om rotter.

Varde Kommune vil sammen med DIN Forsyning, der driver genbrugspladserne, og Industrimiljøgruppen med flere undersøge, hvor stort et problem rotter udgør på genbrugspladser og ved miljøstationer.

## VILDTFODRINGSPLADSER

Mange landmænd og skovejere udlejer jagtretten på deres jord til andre. For at tiltrække vildtet, fodres der med hø og korn/majs. Især fodringssteder med korn/majs tiltrækker rotter, og er foderstedet i nærheden af vand, er rotterne der også. Vildtfodring er også et godt initiativ for at hjælpe dyr og fugle igennem vinterperioden, men det hjælper også rotterne med at overleve vinteren.

Varde Kommune har ikke overblik over, hvor der er vildtfodringspladser, og om der er et reelt problem med rotter disse steder. Vi vil – sammen med Naturcenteret, jagtforeninger med flere – forsøge at kortlægge vildtfodringspladserne og undersøge, om der er problemer med rotter her.





# Bekæmpelse - og resistensstrategi



Den mest effektive måde at bekæmpe rotter er – alt andet lige – at bruge gift. Giften bevirker, at rotterne dør af indre blødninger. Der har i mange år været brugt store mængder af gift, og i foderstationer sat op i forbindelse med sikringsordninger har der været gift permanent.



Ordnningen med permanent giftudlægning har haft den bivirkning, at rotterne hele tiden har spist lidt gift uden at dø af det og derfor udviklet resistens overfor giften, og det betyder, at der skal opfindes stadig stærkere gifte. Derudover ophober giften sig i fødekæden, så de dyr og fugle, der spiser forgiftede rotter, også bliver forgiftet. Permanent giftudlægning i foderstationer har været forbudt siden 2012, men der er stadig grundejere, der ønsker gift i deres foderstationer hele tiden.

Reglerne for brug af gift i forbindelse med rottebekæmpelse er blevet meget strikse, og i de seneste år er det gået stærkt på markedet for giftfri rottebekæmpelse. Der er opfundet forskellige fælde-typer, der dræber rotter uden brug af gift både til bekæmpelse i kloakkerne og på overfladen – og de bliver stadig bedre og mere driftssikre.

Varde Kommune vil arbejde på at minimere brugen af gift ved at benytte giftfrie bekæmpelsesmetoder, hvor det kan lade sig gøre og giver mening. Fælder kan ikke alene klare alle bekæmpelserne, så giften kommer vi ikke helt af med, men brugen af gift skal reduceres mest muligt. Det gælder både rottebekæmpelsen i kloakkerne og på overfladen.

## RESISTENSSTRATEGI

For at undgå resistensproblemer i rottebekæmpelsen har Miljøstyrelsen udarbejdet en resistensstrategi. I den fremgår det blandt andet, at

- Opfølgende tilsynsbesøg skal foretages med maksimum 7 dages interval.
- Bekæmpelsen forventes afsluttet inden for 35 dage. Hvis ikke skal der udarbejdes en ny bekæmpelsesstrategi.
- At gift ikke benyttes ved første tilsynsbesøg – antallet af rotter skal først bestemmes (5 rotter og derunder benyttes der kun fælder til bekæmpelse; over fem rotter suppleres der med gift)

Når en "almindelig" bekæmpelse forventes afsluttet inden for 35 dage, skal der være mere fokus på at få givet de rette henstillinger og påbud tidligt i bekæmpelsen – og få fulgt op på dem.

Varde Kommune vil justere procedurerne for bekæmpelse, henstillinger og påbud til resistensstrategien. Driftweb Skadedyr skal optimeres til at understøtte dette.

## BEKÆMPELSESTRATEGI I BYZONE

I byzone skyldes de fleste anmeldelser, at rotterne er kommet op af kloakken. Det er derfor vigtigt, at der laves en røgprøve for at konstatere, om der er et brud på kloakken – også for at udelukke, at rotteproblemet reelt er et kloakproblem. Fuglefodring, hønsehhold og lignende er ligeledes årsag til et en del rottetilhold i byerne.

For bekæmperen gælder det om at finde årsagen til rottetilholdet, og årsagen kan godt være for eksempel naboens uopdagede kloakbrud eller fuglefodring. Det er derfor vigtigt at undersøge hele området, hvis årsagen ikke kan findes på ejendommen eller i ejendommens kloak.

For Varde Kommune gælder følgende:

- Første tilsynsbesøg senest 1-5 dage efter anmeldelsen afhængig af årsagstype.
- Ved første tilsynsbesøg skal der laves en grundig forundersøgelse (bygningsgennemgang, røgprøve, hvis der er muligt, gennemgang af udearealer – eventuelt også uden for ejendommen), udarbejdelse af bekæmpelsesstrategi samt vejledning af borger.
- Opfølgende besøg med maksimum 7 dages interval og gerne oftere.
- Bekæmpelsen afsluttes inden for ca. 35 dage. Hvis der stadig er rotter på ejendommen efter 35 dage, udarbejdes en ny bekæmpelsesstrategi (stærkere gift, flere fælder, brug af elektroniske fælder etcetera), og bekæmpelsen fortsætter med maksimum 7 dages interval.

- Anmeldelsen lukkes, når der ikke er flere rotter på ejendommen. Fælder og eventuel restgift hjemtages.
- Senest ved 2. besøg giver bekæmperen en mundtlig henstilling om at få bragt fejl og mangler i orden – kloakfejl, stop af fuglefodring med mere.
- Der "bestilles" et varsel om påbud senest ved 5. besøg, hvis henstillingen ikke er fulgt. Varsel om påbud "bestilles" hos den rotteansvarlige via Driftweb Skadedyr. Der udarbejdes et skriftligt varsel og eventuelt senere et påbud. Hvis påbuddet ikke opfyldes, kan der blive tale om en indskærpelse af påbuddet, selvhjælpshandling og/eller en politianmeldelse.
- Anmeldelsen kan ikke lukkes før henstilling/påbud er opfyldt.
- Hele bekæmpelsen skal dokumenteres i Driftweb Skadedyr.
- Kommer der en ny anmeldelse om rotter på ejendommen inden for 30 dage efter anmeldelsen er lukket, genåbnes anmeldelsen, og proceduren gentages.

Elektroniske fælder, der sender besked ved aktivering, kan nøjes med tilsynsbesøg hver 2. uge. I den første tid, de elektroniske fælder er i brug, skal de dog tilses oftere.

Driftweb Skadedyr skal optimeres til at understøtte ovenstående strategi – eventuelt ved tilkøb af et brevmodul til Driftweb, så al borgervendt rotteadministration kan foregå i Driftweb.

### BEKÆMPELSESTRATEGI I LANDZONE

I landzone er der en del ejendomme, der ikke er landbrug. Her foregår bekæmpelsen som for ejendomme i byzone.

På landbrugene kan en bekæmpelse tage lang tid. Her det vigtigt hurtigt at identificere, hvor rotterne holder til, og hvor de kommer fra. I princippet bekæmpes rotter på landbrug på samme måde, som de bekæmpes på andre ejendomme. Forskellen er, at der på landbrug er masser af mad (dyrefoder), så det er svært at få rotterne til at spise giften. Desuden er det nemt at finde vand og skjulesteder på en landbrugsejendom, så rotterne har optimale betingelser for at leve her.

Ved det første tilsynsbesøg på en landbrugsejendom, skal der laves en grundig forundersøgelse bestående af en gennemgang af alle bygninger – ikke kun der, hvor rotterne er set – og en gennemgang af udeområderne. En bekæmpelse med gift begynder først, når forholdene er til at gennemføre en effektiv giftbekæmpelse – det vil sige, at eventuel foderspild og andre fødekilder skal fjernes, hulumre skal lukkes, foder skal afskærms etcetera. Indtil det er sket, bekæmpes der med fælder.

Hvis bekæmpelse med gift ikke virker, fjernes giften igen og der fortsættes med (elektroniske) fælder til bestanden har et acceptabelt niveau. På landbrugene får vi ikke bekæmpet rotterne 100%, men bestanden af rotter skal bringes så langt ned som muligt og holdes der, og det skal ejerne selv hjælpe med til. Anmeldes der om rotter på ejendommen igen i løbet af 2-3 måneder, bekæmpes der denne gang kun med fælder.

Ved gentagne lange rottebekæmpelsesperioder med gift på et landbrug risikerer vi at skabe et resistensproblem.

Proceduren beskrives og Driftweb Skadedyr optimeres til at understøtte dette.

### STRATEGI I FORBINDELSE MED TILSYN PÅ TILSYNSPLIGTIGE EJENDOMME

Tilsynspligtige ejendomme skal tilses én gang om året i perioden oktober til februar. Hele ejendommen skal gennemgås ude og inde – også gylletanken bag ved træerne og maskinhuset på den anden side af vejen. Gennemgangen skal foretages sammen med ejer, lejer eller dennes repræsentant, hvis det er muligt. Undervejs i gennemgangen skal fejl, mangler og uhensigtsmæssigheder påpeges, og der skal vejledes i, hvordan man minimerer risikoen for rottetilhold.

Hvis der ikke er nogen hjemme, foretages tilsynet "kun" på tilgængelige udearealer på hele ejendommen.

Efter tilsynet udleveres en "tilsynskvittering" sammen med relevante informationsfoldere. Er der ikke nogen hjemme, afleveres dokumenterne i postkassen.

Tilsynsbesøget registreres i Driftweb Skadedyr, ligesom eventuelle rottetilhold også anmeldes her.

Proceduren beskrives og Driftweb Skadedyr optimeres til at understøtte dette.



# Handleplan 2016-2019 – et tilbageblik

Ved et tilbageblik på rottehandleplanen for 2016-2019 ses, at for nogle fokusområder er målet nået, og nogle er vi ikke færdige med.

## FOKUSOMRÅDE 1: INFORMATION SOM ET FOREBYGGENDE REDSKAB

Information til borgerne om forebyggelse og bekæmpelse er så vigtig, at punktet i den nye handleplan stadig er med. I handleplanperioden er der udarbejdet følgende informationsfoldere:

- Vejledning om grundejerens forpligtelser
- Vejledning om fuglefodring uden rotter
- Vejledning om rottesikring af hønsegårde og kaninbure
- Vejledning om sikringsordninger
- Rotter i kloakken – information i forbindelse med større kloakreoveringsprojekter
- Regulativ for ikke erhvervsmæssigt dyrehold i boligområder i Varde Kommune (nyskrivning af regulativ vedtaget i 2008)

Varde Kommune fortsætter arbejdet med at udarbejde relevante foldere, samt at revidere hjemmesiden med videre.

## FOKUSOMRÅDE 2: BEKÆMPELSE OG FOREBYGGELSE AF ROTTER I KLOAKKEN

Der har ikke været kloakrottebekæmpelse efter en fast plan i denne handleplanperiode. Der er bekæmpet rotter i kloakkerne efter behov – i områder med mange rotteanmeldelser. Det er Varde Kommune, der "bestiller" DIN Forsyning om at bekæmpe rotter i kloakken for at støtte rottebekæmpelsen på overfladen. Samarbejdet fungerer fint.

I forbindelse med større kloakprojekter er der også bekæmpet kloakrotter i god tid før arbejdet går i gang. Derfor har der ikke været ret mange anmeldelser, der direkte kan "henvises" til kloakprojektet.

Fokusområdet fortsætter i den nye handleplanperiode.

## FOKUSOMRÅDE 3: BEKÆMPELSE OG FOREBYGGELSE AF ROTTER PÅ SÆRLIGE AREALER

Her har vi lige igangsat arbejdet, så fokus på området fortsætter i den kommende handleplan. Der kommer ingen rotteanmeldelser, der vedrører "særlige arealer" bortset fra nogle få fra genbrugspladserne.

## FOKUSOMRÅDE 4: ROTTESIKRING AF DE KOMMUNALE INSTITUTIONER

Vi er i gang med udarbejdelse af projekt materialet og forventer igangsætning ultimo 2019. Vi er dog blevet overhalet lidt af den nye Rottebekendtgørelse således, at også regionale, statslige og private institutioner skal rottesikres med rottespærre i skelbrøndene. I bekendtgørelsen fremgår dette også som en kommunal forpligtelse. Institutioner dækker over dag- og døgninstitutioner, skoler, ældre- og plejecentre og hospitaler.

Der arbejdes videre med fokusområdet.

## FOKUSOMRÅDE 5: BEKÆMPELSE OG FOREBYGGELSE AF ROTTER I SOMMERHUSOMRÅDERNE

Der har været lidt færre anmeldelse om rotter i sommerhusområderne end i "helsårsområderne". Anmeldelserne kommer mest fra sommerhuse, der ikke bliver udlejet, og der bliver bekæmpet som ved alle andre anmeldelser. Sommerhusområderne vil derfor ikke længere være et særligt fokusområde.

## FOKUSOMRÅDE 6: ØGET VIDEN OM RESISTENS OG MERE HENSIGTSMÆSSIG BRUG AF GIFT

I den daglige bekæmpelse er vi begyndt at bruge flere fælder i stedet for gift, og det skal vi blive bedre til. Bekæmpelsen tager nogle gange lidt længere tid, men til gengæld bruger vi mindre gift og minimere derved risikoen for resistensudvikling og sekundære forgiftninger. Målet om øget viden om resistens og mere hensigtsmæssig brug af gift er nået, og der arbejdes videre med den opnåede viden i fokusområde 6: Bekæmpelses- og resistensstrategi.

Rotten er af natur et jordlevende dyr og graver gerne gangsystemer med flere åbninger. Disse gangsystemer stikker sjældent dybere end 60 cm.



# Bilag 1:

## Hvor er målene beskrevet

Mål	Hvor beskrives det	Hvad skal gøres	Resultat
At få antallet af rotteanmeldelser ned	Hele rottehandleplanen samt den daglige bekæmpelse	Være OBS på at få det hele "til at spille sammen"	Færre anmeldelser
At levere en god og faglig rottebekæmpelse	Hele rottehandleplanen	Optimering af Driftweb Skadedyr, procedurer etcetera	Tilfredse borgere og ingen klager over rottebekæmpelsen Rottebekæmpere, der synes de gør en forskel
At minimere giftforbruget og i stedet bruge "grønne løsninger"	Fokusområde: Bekæmpelses- og resistensstrategi Afsnit: Resistensstrategi (side 12)	Være mere bevidst om at bruge "grønne løsninger", hvor det er muligt	Nedgang i giftforbrug i den kommunale bekæmpelse
At få etableret et gensidigt samarbejde med andre dele af den kommunale forvaltning med flere	Fokusområde: Information, vejledning og administration Afsnit: Administration (side 8)	Få etableret et gensidigt samarbejde med eksterne og interne samarbejdspartnere  Huske at bruge hinandens viden og kompetencer  Få statusmøder mv. indarbejdet i årshjulet	At få overblik over, hvor der er rotteproblemer – steder, hvor vi ellers ikke kommer
At få registreret sikringsordninger, vildtfodringspladser, tilsynspligtige ejendomme med mere	Tilsynspligtige ejendomme: Fokusområde: Ejendomme Afsnit: Særligt for tilsynspligtige ejendomme (side 6)	Løbende ajourføring af listen  Bedre intro/vejledning/uddannelse af teknikere  Bedre opfølgning på besøgene ved statusmøder og stikprøvekontroller	Liste med relevante tilsynsejendomme  Procedure for tilsynsbesøgene samt opfølgningen for disse
	Sikringsordninger: Fokusområde: Privat bekæmpelse (side 8)	Få overblik over privat bekæmpelse i Varde Kommune  Udarbejde procedure for opfølgning og kontrol	Procedure for opfølgning på og kontrol af privat bekæmpelse
	Vildtfodringspladser: Fokusområde: Særlige arealer Afsnit: Vildtfodringspladser (side 11)	Få overblik over vildtfodringspladser  Udarbejde procedure for opfølgning og kontrol	Overblik over vildtfodringspladser  Procedure for opfølgning og kontrol

Mål	Hvor beskrives det	Hvad skal gøres	Resultat
At få indarbejdet nye administrative rutiner/procedurer, der tilpasset nye administrationssystemer og skærpede lovkrav, samt få udarbejdet et årshjul	Fokusområde: Information, vejledning og administration Afsnit: Administration (side 8)	Udarbejde og implementere nye rutiner/procedurer/brevskabeloner med mere  Udarbejde et årshjul og få det "kalenderlagt"	Bedre overblik over det daglige arbejde med den administrative del af rottebekæmpelsen
At få bekæmpet rotter i kloakken	Fokusområde: Kloakrottebekæmpelse (side 9)	Få udarbejdet en aftale om løbende kloakrottebekæmpelse	Færre anmeldelser
At få isat rottespærre i brøndene ved alle kommunale, statslige, regionale og private institutioner	Fokusområde: Ejendomme Afsnit: Særligt for institutioner (side 6)	Isætte rottespærre mv.	Der er isat rottespærre i alle skelbrønde ved alle institutioner og de er registreret i Caretaker
At arbejde på at få styrket ERFA-samarbejdet med de øvrige Syd- og Sønderjyske kommuner	Fokusområde: Information, vejledning og administration Afsnit: Administration (side 8)	Tage initiativ til at høre/mødes med de øvrige kommuner om behov for et mere formelt ERFA-samarbejde  Få arbejdet sat "i system"	At kunne sparre med andre kommunale rottemedarbejdere (vi sidder ofte alene med op-gaven)  At vi har en fælles stemme overfor blandt andet Miljøstyrelsen, Sweco og bekæmpelsesfirmaerne
At der til enhver tid er det nødvendige antal autoriserede rottebekæmpere til at køre fast i Varde Kommune	Hele rottehandleplanen samt den daglige bekæmpelse	Det skal synliggøres i udbuds materialet samt i forbindelse med statusmøder	Kontinuitet  At bekæmperen når det, de skal, og leverer en god service til borgeren



**Varde  
Kommune**

Bytoften 2, 6800 Varde  
Telefon 79 94 68 00  
[vardekommune@varde.dk](mailto:vardekommune@varde.dk)

[www.vardekommune.dk](http://www.vardekommune.dk)